

DE VIJF LEVENSLESSEN VAN
CORRIE VAN BINSBERGEN

© Greetje van Buggenhout

**1. HIJ DIE NOOIT
RISICO'S NEEMT ZAL
NOOIT CHAMPAGNE
DRINKEN (LITOUWS
GEZEGDE)**

'Een geweldig pleidooi om risico's te nemen las ik ooit van museumdirecteur Sjarel Ex. Zijn 'Oproep aan de roekeloze kunstenaar' gaat als volgt: 'Roekeloze kunstenaar!! Ga door roeien en ruiten! Stop met herberekenen. Kom uit uw comfortzone. Vernietig uw kleine twijfelaar. Lak aan conventies. Laat u niet uitschakelen. Ook niet inschakelen. Negeer context. Negeer kritiek. Spoel weg de melancholie. Vrij in het diepste van uw gedachten. Neem een grote baard. Een groot bed. Maak ons radeloos, dolend, verlangend. Stel ons op de proef. Met grote daden. Mooie gedachten. Wrange vergelijkingen. Breng ons Utopia. En verdomme maak iets!! Kunstwerken met kloden. Kunstwerken als klappen voor de kop. En doe dat nooit in 100 woorden.' Wie ik een goed voorbeeld vind? Josse De Pauw!'

2. STA OPEN

'Mijn grote inspiratiebron is mijn moeder. Hoe zij in het leven stond: een luisterend oor, altijd met de gepaste aandacht. Van haar leerde ik dat je moet openstaan voor iets nieuws. Stap ik in een nieuw project, dan draait het niet om de juiste noten. Wel om de band, een gezamenlijk gevoel dat je kan bereiken. Maar daarvoor moet je wel openstaan.'

**3. NOTHING IS A
MISTAKE. THERE'S NO
WIN AND NO FAIL,
THERE'S ONLY MAKE**

'Deze komt uit *Ten rules* van componist John Cage. Het zijn regels voor de lesgever, maar ze slaan wat mij betreft op het leven zelf. Dat er geen winst of mislukking is, bijvoorbeeld. Slagen is altijd een proces. Het moment van het 'maken' is misschien nog belangrijker dan het resultaat. Remco Campert formuleerde het zo: "Het gedicht is op zijn

mooist als het op weg naar af is." Een fijn stadium vind ik dat ook: als de losse puzzelstukjes mooi in elkaar vallen. Zeurende vragen (Waarom doe ik dit? Wie zit hier op te wachten?) vallen dan plots weg.'

**4. MUZIEK KAN DOOR
BARRIÈRES BREKEN**

'De afgelopen weken werkte ik samen met 32 jongeren en kinderen van 10 tot 16 jaar aan een project van Zonzo Compagnie. Die tieners zijn vaak - paradoxaal genoeg - nogal behoudend. Terwijl jongere kinderen juist nog overal voor open staan. Ik vond een manier om ze er allemaal bij te betrekken in het verhaal van Odysseus, dat spannend is maar ook over essentiële dingen als liefde, heimwee en weemoed gaat. Abstracte hedendaagse muziek die bijvoorbeeld bij pubers op veel weerstand stuit, wordt in zo'n context ook voor hen vanzelfsprekend. Overigens: als het goed zit, spreekt muziek kinderen en volwassenen op dezelfde manier aan. En breekt ze door alle barrières.'

**5. MUZIEK EN
LITERATUUR KUNNEN
JE LEVEN REDDEN**

'Ik speel gitaar sinds mijn zevende. Lees al even lang boeken. Ze hebben mij letterlijk geholpen om niet in de goot te belanden. Tussen mijn 15de en 25ste had ik het lastig. Ik zag de zin van het leven niet. Muziek en boeken boden op dat moment houvast: ik kon daar óók in vluchten. Intussen zijn muziek en literatuur binnen mijn werk een combinatie aangegaan. Toen ik met "schrijversconcerten" begon, met onder meer Remco Campert en Toon Tellegen, gingen er een heleboel luikjes open en kwam mijn muziek een beetje 'thuis'. De muziek die ik schrijf, valt niet direct in een bekend vakje. Maar juist in die openheid blijft er ruimte voor de broodnodige intuïtie en voor associaties. Het is die ruimte waar ik naar op zoek ben en hoop een snaar te raken.' (gvds)

HET WAS NIET ALLEMAAL KOMMER EN KWEL

Heimwee naar kanker

Je hoort het niet zo vaak hardop zeggen: dat kanker hebben stiekem ook wel fijn kan zijn. Maar het is soms wel waar, achteraf bekeken. Sorry als ik u daarmee bruuskeer.

HILDE VAN DEN EYNDE

Hoogst verontwaardigd was de collega. In *Humo* had ze een interview gelezen met de Nederlandse cabaretier Micha Wertheim, waarin die het over zijn schildklierkanker had. Dat hij die kanker achteraf bekeken wel een goede grap had gevonden, had hij daarin gezegd. Hoe durfde hij, snoof de collega.

Ik vond haar verontwaardiging wel sympathiek. Maar ook een beetje zonder kennis van zaken, want zij had nog nooit kanker gehad. Ik wel.

Dat ik wel een beetje snapte wat Wertheim bedoelde, zei ik dus voorzichtig. Niet dat ik het jaar waarin ik met borstkanker thuiszat, als een goede grap zou omschrijven - ik ben geen botte Nederlander en nog minder een komiek.

Maar ik herinnerde me wel de haaglijke cocon van medeleven waarin ik me al die maanden van de behandeling had bevonden, en de vriendelijke, voorzichtige aandacht van de mensen om me heen. En ik herinnerde me dat ik, toen de behandeling eenmaal was afgelopen en ik weer aan het werk ging, eraan moest wennen dat ik opeens weer werd tegengesproken. Dat was ik ontwend geraakt: zo lang ik bezig was geweest met misschien wel dood te gaan, had niemand me een strobreed in de weg gelegd.

Dus ja, ik snapte wat Micha Wertheim met zijn boutade bedoelde, zei ik de collega. Wanneer je kanker hebt, dan wordt je wereld heel overzichtelijk. Het is of iemand de

pauzeknop van je leven heeft ingedrukt, en daarmee alles in een klap relatief heeft gemaakt.

Het enige wat je nog wilt, is beter worden. Het enige wat je nog moet, is de behandeling uitzitten en wachten tot je artsen het signaal 'brand geblust' geven. En omdat het allemaal een kwestie is van erop of eronder, maak je je over minder dwingende zaken opeens veel minder druk: de postbode die je post weer eens bij de burens heeft bezorgd, de computer die is gecrasht en de slingerende sokken op de trap.

Gezellig aan het infuus

Psychologe Marleen Decruyenaere ondersteunt patiënten die in het Leuvense Gasthuisbergziekenhuis voor kanker worden behandeld. En inderdaad, ze hoort wel eens dat die het niet altijd zo'n nare periode vinden. 'Al komt dat gevoel meestal pas wanneer ze erop terugblikken. Voor mensen die nog midden in hun behandeling zitten, is het toch wat te optimis-

tisch om kanker "een goede grap" af te doen. Al wordt hier op de afdeling ook gelachen, hoor.'

Humor, zegt Decruyenaere, kan een strategie zijn om met de stress om te gaan die kanker met zich brengt. Een manier om iets wat taboe is, toch bespreekbaar te maken.

'Zwarte humor en zelfspot zijn niet ongewoon bij kanker, ook niet tijdens de behandeling. Een grap als "we zitten hier gezellig samen aan het infuus" kan de spanning helpen ontladen. Dat kan heel bevrijdend werken.'

'Al heb je ook mensen die maar grapjes *blijven* maken om de aandacht af te leiden van hun probleem, die de bedreigende gedachten *blijven* weglachen. Bij hen is humor geen vorm van *coping* meer.'

Maar gemiddeld genomen is lachen een goede strategie, ondervindt Decruyenaere dagelijks. 'Het maakt endorfines vrij: hormonen die een geluksgevoel geven en die pijnstillend werken. Maar lachen kan ook onverwachts omslaan in een huilbui. Het afweermechanisme heeft dan wel eventjes gewerkt, maar niet volledig.'

De meeste patiënten genieten inderdaad van de aandacht en zorg die ze van hun sociale entourage krijgen, zegt Decruyenaere, en ze voelen zich verwend. 'Maar er zijn ook mensen die heel weinig of géén sociaal netwerk hebben, of een entourage die niet zo ondersteunend is.'

Ikzelf herinner me van die infame nazomerdag in 2006 waarop ik de diagnose kreeg, behalve de instant angst voor mijn leven ook de haast

Omdat het allemaal een kwestie is van erop of eronder, maak je je over minder dwingende zaken opeens veel minder druk